Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 25 octombrie 2016[1]

Cauza C-641/15

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH
împotriva
Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

[cerere de decizie preliminară formulată de Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena, Austria)]

„Trimitere preliminară — Proprietate intelectuală — Directiva 2006/115/CE — Articolul 8 alineatul (3) — Dreptul exclusiv al organismelor de radiodifuziune — Comunicare publică — Locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare — Receptoare de televiziune instalate în camerele de hotel”

Introducere

1. Întrebarea preliminară formulată în prezenta cauză privește interpretarea articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale[2]. Această dispoziție stabilește în favoarea organismelor de radiodifuziune un drept exclusiv de a autoriza sau de a interzice printre altele comunicarea publică a emisiunilor lor în locurile accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

2. Dacă interpretarea noțiunii de comunicare publică nu pare să ridice probleme serioase, buna înțelegere a noțiunii de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare este mai puțin evidentă. Este necesar să se stabilească aici dacă o cameră de hotel poate fi calificată ca fiind un asemenea loc. Răspunsul la această întrebare impune să se analizeze mai precis geneza și obiectivul dreptului exclusiv stabilit în dispoziția citată, fără a se opri la stricta formulare a acesteia.

Cadrul juridic

3. În conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115:

„Statele membre prevăd pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice retransmiterea emisiunilor lor prin intermediul undelor radioelectrice, precum și comunicarea publică a emisiunilor lor, în cazul în care această comunicare este făcută în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.”

1 — Limba originală: polona.

2 — JO 2006, L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14.

4. Această dispoziție a fost transpusă în dreptul austriac la articolul 76a din Urheberrechtgesetz (Legea privind dreptul de autor), al cărui text este în esență identic cu cel al dispoziției Directivei 2006/115 citate anterior.

Situația de fapt, desfășurarea procedurii și întrebările preliminare

5. Hettegger Hotel Edelweiss GmbH (denumită în continuare „societatea Hettegger Hotel Edelweiss"), pârâtă în litigiul principal, este o societate de drept austriac. Aceasta exploatează printre altele un hotel în localitatea Grossarl (Austria). Camerele acestui hotel sunt dotate cu receptoare de televiziune care permit să se recepționeze, prin intermediul unei antene colective ce aparține hotelului, programe ale diferitor organisme de radiodifuziune televizată.

6. Verwertugngsgesellschaft Rundfunk este o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe. Aceasta administrează în special drepturile a numeroase organisme de radiodifuziune televizată naționale și străine, inclusiv pe cele ale căror emisiuni pot fi recepționate în camerele hotelului care aparține societății Hettegger Hotel Edelweiss.

7. Verwertugngsgesellschaft Rundfunk apreciază că, permițând recepționarea unui semnal de televiziune în camerele hotelului pe care îl administrează, societatea Hettegger Hotel Edelweiss comunică într-un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare – în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 – emisiunile organismelor de radiodifuziune televizată ale căror interese sunt reprezentate de această societate de gestiune colectivă. În opinia sa, activitatea societății Hettegger Hotel Edelweiss care constă în dotarea camerelor de hotel cu receptoare de televiziune și furnizarea în cadrul acestora a unui semnal de televiziune este supusă, așadar, dreptului exclusiv al organismelor de radiodifuziune televizată. Prin urmare, această societate trebuie să achite plata datorată în schimbul autorizării acestei activități.

8. Astfel, Verwertugngsgesellschaft Rundfunk a formulat o acțiune în fața instanței de trimitere împotriva societății Hettegger Hotel Edelweiss pentru ca aceasta să fie obligată să furnizeze informații cu privire la numărul de camere pe care le are hotelul pe care îl administrează și la canalele de televiziune care pot fi recepționate în cadrul acestora, precum și cu privire la plata de despăgubiri pentru transmiterea emisiunilor lor efectuată până atunci.

9. Societatea Hettegger Hotel Edelweiss contestă temeinicia acestei cereri, arătând în special că respectivele camere de hotel nu sunt locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul dispozițiilor de transpunere a articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115, astfel încât transmiterea în acestea a emisiunilor organismelor de radiodifuziune televizată nu este supusă dreptului exclusiv prevăzut de aceste dispoziții.

10. În aceste condiții, Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena, Austria) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Cerința privind «plata unei taxe de intrare», prevăzută la articolul 8 alineatul (3) din [Directiva 2006/115], se consideră îndeplinită atunci când:

— în camerele individuale ale unui hotel se pun la dispoziție televizoare, iar prin intermediul lor operatorul hotelier transmite semnalul unor diferite programe de radio și televiziune («televizor în camera de hotel»), iar

— operatorul hotelier percepe pentru utilizarea fiecărei camere (cu «televizor în camera de hotel») un tarif pe cameră și pe noapte («prețul camerei») care include și utilizarea televizorului și a programelor de radio și de televiziune care pot fi ascultate/vizionate astfel?"

11. Decizia de trimitere a fost primită de Curte la 3 decembrie 2015. Părțile din litigiul principal, guvernul polonez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. În temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Curtea a decis să nu mai organizeze o ședință de audiere a pledoariilor.

Analiză

12. Prin intermediul întrebării preliminare pe care o adresează în prezenta cauză, instanța de trimitere urmărește să stabilească în esență dacă articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că instalarea receptoarelor de televiziune în camerele de hotel și transmiterea prin intermediul acestora a unui semnal de televiziune sau de radio constituie o comunicare publică de emisiuni ale unor organisme de radiodifuziune în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul acestei dispoziții și, în consecință, dacă este supusă dreptului exclusiv de care beneficiază aceste organisme în temeiul dispoziției citate.

Noțiunea de comunicare publică

13. În ceea ce privește noțiunea de comunicare publică, Curtea a statuat deja că instalarea unor receptoare de televiziune în camere de hotel și distribuirea prin intermediul acestora a unui semnal de televiziune constituie un act de comunicare publică în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și a drepturilor conexe în societatea informațională [3], cu privire la dreptul autorilor asupra operelor lor [4], precum și în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, cu privire la dreptul artiștilor interpreți sau al executanților și al producătorilor de fonograme la o remunerație echitabilă [5].

14. Așa cum arată în mod întemeiat pârâta din litigiul principal în observațiile sale din prezenta cauză, obiectul și întinderea protecției prevăzute de dispozițiile în discuție în hotărârile citate anterior sunt diferite de cele de la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115. Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 privește astfel dreptul foarte larg al autorilor de a autoriza sau de a interzice comunicarea publică a operelor lor, indiferent de formă și de mijloace. În ceea ce privește articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, acesta prevede doar dreptul producătorilor de fonograme [6] și al artiștilor interpreți sau executanți la o remunerație unică pentru utilizarea unei fonograme publicate în scopul comunicării publice a acesteia.

15. Emisiunile de radio și de televiziune constituie în schimb un obiect cu totul special al protecției în ceea ce privește dreptul comunicării publice. Astfel, existența unei emisiuni este subordonată condiției difuzării sale și, în consecință, a existenței unei forme de comunicare publică [7]. Spre deosebire de situația operelor, a executării sau a fixării lor [8], comunicarea publică nu constituie, așadar, doar una dintre formele de exploatare a emisiunilor, ci este și un element inerent al însuși obiectului protecției.

3 — JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230.

4 — Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 47 și punctul 1 al dispozitivului).

5 — Hotărârea din 15 martie 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, punctul 46 și punctul 1 al dispozitivului).

6 — Este vorba despre fixarea execuțiilor muzicale cu sau fără cuvinte.

7 — Termenul polonez „program”, utilizat la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115, nu reflectă pe deplin această caracteristică specială, însă terminologia utilizată în versiunile în limbile engleză („broadcast”), franceză („émission”) și germană („Sendung”) nu lasă loc de îndoială asupra faptului că protecția prevăzută de această dispoziție are ca obiect conținuturile difuzate de organismele de radiodifuziune.

8 — Inclusiv fixările emisiunilor de radio și de televiziune care țin de protecția în materie de comunicare publică, în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (d) din directivă.

16. Nu considerăm însă că acest caracter special al emisiunilor de radio și de televiziune, în calitate de obiect al protecției, justifică faptul de a rezerva noțiunii de comunicare publică în cadrul transmiterii unui semnal către receptoarele instalate în camerele de hotel o interpretare diferită de cea reținută de Curte în hotărârile citate [9]. Având în vedere această jurisprudență, considerăm, așadar, că transmiterea unui semnal de televiziune sau de radio prin intermediul receptoarelor instalate în camerele de hotel trebuie considerată o comunicare publică de emisiuni ale unor organisme de radiodifuziune în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115.

17. Legiuitorul Uniunii a limitat însă dreptul exclusiv al organismelor de radiodifuziune la situațiile de comunicare publică în locuri accesibile publicului *prin plata unei taxe de intrare*. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă, în sensul acestei dispoziții, camerele de hotel constituie un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare.

Noțiunea de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare

18. În procedura principală, reclamanta arată că, întrucât camerele de hotel sunt accesibile în general numai clienților hotelului, adică persoanelor care au plătit sau sunt obligate să plătească pe noapte, și că posibilitatea care le este oferită de a viziona emisiunile de televiziune prin intermediul receptoarelor instalate în camere este un element esențial al serviciului furnizat de hotel, care are incidență asupra prețului serviciului, camerele de hotel trebuie considerate ca fiind un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115.

19. Textul dispoziției citate poate sugera efectiv că este necesar ca aceasta să fie înțeleasă în sensul indicat mai sus. Astfel, în cazul în care termenii înșiși „loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare” sunt avuți în vedere independent de geneza, de obiectivul și de rolul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 în sistemul dreptului de autor și al drepturilor conexe, o cameră de hotel poate fi considerată un asemenea loc.

20. La fel ca pârâta din litigiul principal, guvernul polonez și Comisia, considerăm totuși că o asemenea interpretare nu ar fi conformă nici cu intenția legiuitorului Uniunii în momentul adoptării acestei dispoziții, nici cu rolul care trebuie atribuit acestui articol în condițiile tehnice și de piață actuale.

Interpretarea articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 în raport cu geneza sa

21. Directiva 2006/115 este versiunea codificată a Directivei 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere ș i de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale [10]. Articolul 8 alineatul (3) din Directiva 92/100 corespunde actualului articol 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115.

22. Această dispoziție a fost redactată după modelul articolului 13 litera (d) din Convenția pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, semnată la Roma la 26 octombrie 1961 (denumită în continuare „Convenția de la Roma”). Este ceea ce confirmă în special motivele proiectului modificat de directivă 92/100, în care se poate citi, în ceea ce privește dispoziția care ne preocupă [denumită în proiect articolul 6a alineatul (3)]: „alineatul (3), care este adaptat conform articolului 13 […] ([d]) din Convenția de la Roma, prevede […] un drept exclusiv de comunicare publică a unor emisiuni de televiziune *în*

9 — Nici această concluzie nu este repusă în discuție în Hotărârea din 15 martie 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), în care Curtea a statuat că difuzarea de fonograme într-un cabinet stomatologic nu constituie o comunicare publică în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115. Această hotărâre a fost pronunțată la aceeași dată și de aceeași cameră ca Hotărârea citată anterior din 15 martie 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141). Prin urmare, diferența de apreciere a Curții în aceste două hotărâri atestă în mod expres că, spre deosebire de un cabinet stomatologic, camerele de hotel prezintă o situație diferită.

10 — JO 1992, L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120.

condițiile menționate deja în Convenția de la Roma” [11]. Această geneză a dispoziției menționate a fost de asemenea subliniată de Curte, care a arătat că „domeniul de aplicare al dreptului de comunicare publică ar fi identic cu cel care este prevăzut la articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma, care circumscrie domeniul de aplicare la locurile accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare” [12]. Cu ocazia lucrărilor privind Directiva 92/100 nu a fost adoptată nicio propunere prin care să se urmărească extinderea dincolo de domeniul de aplicare stabilit în Convenția de la Roma a protecției dreptului organismelor de radiodifuziune de a interzice sau de a autoriza comunicarea publică a emisiunilor lor [13].

23. Prin urmare, intenția legiuitorului Uniunii era de a conferi dreptului organismelor de radiodifuziune de a autoriza sau de a interzice comunicarea publică a emisiunilor lor același domeniu de aplicare cu cel al dreptului protejat prin Convenția de la Roma. Această noțiune de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare necesită, așadar, o interpretare conformă cu cea a aceleiași noțiuni în temeiul articolului 13 litera (d) din Convenția de la Roma.

24. Părțile care au prezentat observații în speță, inclusiv reclamanta din litigiul principal, sunt de acord cu privire la faptul că noțiunea de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare, în sensul dispoziției menționate a Convenției de la Roma, implică sau, în orice caz, implica la data adoptării convenției un loc în care perceperea taxei de intrare este direct legată de posibilitatea de a viziona o emisiune de televiziune care este comunicată publicului [14]. Necesitatea de a stabili o taxă precum cea prevăzută la articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma se explică printr-o practică universal răspândită la începutul dezvoltării televiziunii, și anume aceea de a organiza difuzări publice de emisiuni de televiziune prin plata unei taxe de intrare. Trebuia să se permită interzicerea organizării unor asemenea manifestări atunci când acestea nu răspundeau intereselor organismelor de radiodifuziune sau ale organizatorilor evenimentului retransmis la televizor. Noțiunea „plata unei taxe de intrare” nu trebuie să fie interpretată însă în sens literal. La fel ca în situația altor tipuri de divertisment, precum cinematograful sau teatrul, intrarea în sala în care are loc manifestarea este posibilă doar în urma prezentării dovezii plății, de exemplu a unui bilet. Prețul biletului nu constituie totuși plata unei „taxe de intrare” în sală, ci contraprestația posibilității de a asista la spectacol.

25. În schimb, deși plata nu este direct legată de posibilitatea de a viziona o emisiune de televiziune, ci de alte servicii, de restaurație de exemplu, situația nu intră sub incidența noțiunii „comunicare publică prin plata unei taxe de intrare”, în sensul articolului 13 litera (d) din Convenția de la Roma. O asemenea interpretare este confirmată de autori recunoscuți în doctrină [15].

26. În aceste condiții, cum trebuie analizat, în raport cu articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma, un serviciu care constă în transmiterea unui semnal de televiziune prin intermediul receptoarelor instalate în camerele de hotel? În primul rând, nu suntem de acord cu teza, susținută de reclamantă în procedura principală, potrivit căreia o cameră de hotel este un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul acestei dispoziții întrucât camerele sunt accesibile numai cu condiția plății. Astfel, după cum am arătat mai sus, în spiritul autorilor Convenției de la Roma, noțiunea de plată a unei „taxe de intrare” nu are în vedere în realitate însuși faptul de a avea acces fizic la un anumit loc, ci doar posibilitatea aferentă acestuia de a viziona emisiunea care este difuzată

11 — COM/92/159 final, p. 14. Sublinierea noastră.

12 — Hotărârea din 4 septembrie 2014, Comisia/Consiliul (C-114/12, EU:C:2014:2151, punctul 96).

13 — A se vedea von Lewinski, S., în M. M. Walter, S. von Lewinski (editori), *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford University Press, 2010, p. 327.

14 — Atât articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma, cât și articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 privesc organismele de radiodifuziune radiofonică și televizată. În practică însă, problemele de aplicare a acestor dispoziții privesc mai ales organismele de radiodifuziune televizată, precum în cauza principală. Acesta este motivul pentru care ne referim în principal la aceste organisme în prezentele observații. Aceste reflecții se aplică totuși, într-o măsură mai mare sau mai mică, și organismelor de radiodifuziune radiofonică.

15 — A se vedea în special Masouyé, C., *Guide de la Convention de Rome et de la Convention Phonogrammes*, OMPI, Geneva, 1981, p. 72 și 73, și von Lewinski, S., *International Copyright Law and Policy*, Oxford University Press, 2008, p. 218 și 219.

în acest loc. Or, nu se plătește o cameră de hotel pentru a putea viziona aici emisiuni de televiziune, ci pentru cazare în timpul nopții. Posibilitatea de a privi la televizor constituie doar un serviciu suplimentar la care clientul se așteaptă în aceeași măsură ca la apa curentă, la minibar sau la conexiunea de internet.

27. Aceasta ne conduce la cel de al doilea aspect fundamental în raport cu interpretarea articolului 13 litera (d) din Convenția de la Roma în cadrul transmiterii emisiunilor de televiziune în camerele de hotel. Astfel cum am arătat la punctul 25 de mai sus, facturarea efectuată pentru alte servicii decât transmiterea acestor emisiuni, de exemplu pentru servicii de restaurație, nu este suficientă pentru a considera o asemenea situație ca intrând sub incidența dreptului exclusiv prevăzut de această dispoziție. Situația este aceeași pentru camerele de hotel, în cazul cărora plata este contraprestația unui serviciu de cazare, posibilitatea de a viziona emisiuni de televiziune putând constitui eventual un element neconstitutiv al acestuia.

28. Nu suntem convinși de argumentul reclamantei din litigiul principal potrivit căruia prezența unui televizor într-o cameră are ca efect majorarea prețului pe noapte, astfel încât o parte din acest preț ar trebui considerată drept contraprestația posibilității de a viziona emisiuni de televiziune. În primul rând, posibilitatea de a viziona emisiuni de televiziune în camere este, desigur, susceptibilă să amelioreze nivelul de confort al hotelului și, prin urmare, să aibă incidență asupra prețului pe noapte, însă aceasta nu schimbă cu nimic faptul că este vorba despre un preț global pentru serviciul de cazare, posibilitatea de a viziona emisiuni de televiziune constituind doar unul dintre elementele acestuia. Cuantumul prețului acestui serviciu depinde de numeroși factori și ar fi fără îndoială dificil să se indice în ce măsură accesul la emisiunile de televiziune are o influență asupra lui.

29. În plus, trebuie subliniat că accesul la semnalul de televiziune în camera de hotel este un serviciu suplimentar în raport cu serviciul de bază care este cazarea, iar nu invers. Prin urmare, se va considera ca fiind irelevant argumentul pe care reclamanta din litigiul principal îl deduce în observațiile sale din prezenta cauză din compararea serviciului de cazare într-o cameră de hotel cu serviciile suplimentare, de exemplu de restaurație, care sunt furnizate cu ocazia unor spectacole în locuri precum cinematografele și alte săli analoge. Este evident că furnizarea unor asemenea servicii suplimentare supuse unor tarife suplimentare nu exclude calificarea drept comunicare publică a unor emisiuni într-un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare, din moment ce, pe lângă plata acestor servicii, se plătește un preț chiar în schimbul posibilității de a asista la spectacol, de exemplu sub forma unui bilet de cinema. Este vorba însă despre o situație complet diferită de cea a unui tarif pe noapte la un hotel.

30. Prin urmare, nu suntem de acord nici cu teza reclamantei din litigiul principal potrivit căreia tariful pe noapte la hotel ar avea o natură fundamental diferită, din punctul de vedere al interpretării normelor în discuție, de exemplu, de plata serviciilor de restaurație. Cu acest titlu, și proprietarul unei cafenele sau al unui restaurant care dispune de televizor poate crește prețul serviciilor sale, mai ales cu ocazia difuzării unor emisiuni care interesează în mod deosebit publicul, precum transmisiunile sportive. Reamintim că adeseori nu este posibil să se ocupe un loc la o masă într-un asemenea local fără a comanda felurile de mâncare sau băuturile care sunt incluse în ofertă. Aceasta nu înseamnă însă că prețul unei beri, de exemplu, poate fi considerat drept o plată efectuată pentru a viziona această transmisiune, iar localul, drept un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul articolului 13 litera (d) din Convenția de la Roma. Plata unui serviciu pentru o noapte de cazare la hotel are exact aceeași natură.

31. De altfel, se întâmplă destul de frecvent ca o vizită la o cafenea sau la un restaurant să fie motivată *de facto* de intenția de a viziona într-un asemenea local o emisiune de televiziune, consumația neavând, așadar, decât un caracter accesoriu, în timp ce o cameră de hotel este rareori închiriată pentru a privi la televizor. Prin urmare, contrar afirmațiilor reclamantei din litigiul principal, serviciul care constă în posibilitatea de a avea acces la un semnal de televiziune într-o cameră de hotel nu are în sine un caracter economic autonom.

32. Pentru a rezuma, considerăm că, la fel ca în cazul cafenelelor-restaurante și al altor locuri care pot fi dotate cu aparate de televiziune, dar în care plățile eventuale sunt percepute nu în schimbul posibilității de a viziona în acest loc emisiuni de televiziune, ci pentru alte servicii care sunt furnizate aici, camerele de hotel nu sunt locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul articolului 13 litera (d) din Convenția de la Roma, astfel încât comunicarea publică în aceste camere a unor emisiuni ale organismelor de radiodifuziune nu intră sub incidența dreptului exclusiv al organismelor respective protejat de reglementarea menționată mai sus.

33. Întrucât, prin adoptarea articolului 8 alineatul (3) din Directiva 92/100 [devenit articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115], legiuitorul Uniunii nu a urmărit să extindă această protecție dincolo de domeniul de aplicare prevăzut în Convenția de la Roma, este necesar ca, în lumina acestei convenții, dispoziția menționată să fie interpretată în sensul că noțiunea care este utilizată în cadrul directivei, de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare, nu include camerele de hotel.

Interpretarea articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 în condițiile tehnice și de piață actuale

34. Dacă interpretăm în mod corect observațiile reclamantei din litigiul principal, aceasta arată de asemenea că limitarea la care articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma supune întinderea protecției dreptului pe care îl au organismele de radiodifuziune de a decide cu privire la comunicarea publică a emisiunilor lor era o consecință a condițiilor tehnice și de piață care existau la data adoptării acestei convenții și că acestea au fost modificate radical în prezent. Ea arată printre altele că atunci se întâmpla mai rar ca particularii să dispună de un televizor, iar camerele de hotel erau la rândul lor lipsite aproape în totalitate de televizor. Astfel se explică, în opinia ei, practica răspândită altădată, accesibilă contra cost, de a organiza difuzări publice de emisiuni de televiziune, care a justificat, în consecință, introducerea în Convenția de la Roma a dreptului respectiv al organismelor de radiodifuziune, formulat pentru a răspunde tocmai acestei realități. În zilele noastre însă, ținând seama de modificarea acestei situații, nivelul ridicat de protecție a drepturilor de autor și a drepturilor conexe urmărit de Directiva 2006/115 impune, în opinia reclamantei din litigiul principal, o altă interpretare a articolului 8 alineatul (3) din această directivă.

35. Acesta este un argument care necesită să fie luat în considerare. Noi înșine susținem o interpretare dinamică a dispozițiilor legale, de natură să adapteze textul lor la modificarea condițiilor de fapt și, prin urmare, de natură să realizeze obiectivul urmărit de aceste dispoziții [16]. Considerăm însă că acest lucru nu este nici necesar și nici posibil în prezenta cauză, iar aceasta din două motive.

36. În primul rând, nu ni se pare că, deși a fost modelat după o dispoziție a Convenției de la Roma, semnată în 1961, articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115 este atât de depășit cum sugerează reclamanta din litigiul principal. Desigur, generalizarea televizoarelor personale a schimbat modul de a privi televizorul. Cu toate acestea, difuzările publice de emisiuni de televiziune nu au dispărut. În particular, retransmisiunile de evenimente sportive sunt accesibile în mod frecvent publicului în toate tipurile de „fan zones”, cinematografe, cinematografe în aer liber etc. Aceste manifestări sunt adeseori cu plată și, prin urmare, intră în domeniul de aplicare al dreptului protejat de articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115.

37. În al doilea rând, interpretarea dinamică a dispozițiilor juridice nu se justifică decât cu condiția ca aceasta să țină seama de obiectivul pe care intenționa să îl urmărească legiuitorul prin instituirea acestor dispoziții și să contribuie la realizarea obiectivului menționat în raport cu modificarea condițiilor de fapt fără a-l înlocui cu un alt obiectiv. Din acest punct de vedere, ar fi nejustificat să se considere că, dacă semnatarii Convenției de la Roma nu au intenționat să excludă din domeniul de

16 — A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:459).

aplicare al dreptului exclusiv de care beneficiază organismele de radiodifuziune televizoarele instalate în camerele de hotel, motivul era acela că aceste camere nu dispuneau de televizoare la data respectivă, astfel încât această convenție ar trebui interpretată în prezent în sensul includerii în domeniul de aplicare al acestui drept a televizoarelor care se află în camerele respective.

38. Dimpotrivă, semnatarii convenției nu au ținut seama de televizoarele din camerele de hotel și nici nu au intenționat să excludă din domeniul de aplicare al dreptului exclusiv cazurile de comunicare publică a unor emisiuni în locuri precum cafenelele-restaurant, în care difuzarea unor asemenea emisiuni nu determină în mod specific o plată; or, situația camerelor de hotel este analogă cu cea a cafenelelor-restaurante [17]. Prin urmare, o interpretare dinamică impune tocmai excluderea de asemenea din domeniul de aplicare al dreptului exclusiv a camerelor de hotel, în conformitate cu obiectivul semnatarilor convenției.

39. Prin urmare, nu considerăm că modificarea circumstanțelor de fapt care a intervenit de la semnarea Convenției de la Roma justifică interpretarea Directivei 2006/115 într-o manieră radical diferită de obiectivele și de intenția semnatarilor acestei convenții.

Celelalte argumente ale reclamantei din litigiul principal

40. În observațiile sale din prezenta cauză, reclamanta din litigiul principal invocă și un argument de natură economică. În opinia sa, operatorii hotelieri obțin un beneficiu economic prin oferirea accesului la emisiunile de televiziune în camerele lor (prezența televizoarelor crește nivelul de confort al hotelului și, în consecință, tariful pe cameră pe noapte), ceea ce nu ar fi posibil în lipsa serviciilor furnizate de organismele de radiodifuziune; or, aceste organisme nu participă în mod proporțional la aceste beneficii.

41. În ceea ce privește acest argument, trebuie să se arate în primul rând că, în lipsa serviciilor furnizate de organismele de radiodifuziune televizată, nu ar exista de fapt nici ofertă, nici cerere pentru aceste servicii, inclusiv în camerele de hotel. Prin urmare, această constatare este un fapt evident și se aplică în aceeași măsură ansamblului serviciilor furnizate în hotel.

42. În ceea ce privește problema referitoare la participarea la beneficiile economice, trebuie reamintit că majoritatea emisiunilor de televiziune se difuzează potrivit principiului așa-numit al liberei recepționări, în sensul că organismul de radiodifuziune nu încasează nicio redevență în schimbul recepționării emisiunilor. În schimb, acesta își obține resursele financiare din publicitate și din alte comunicări comerciale (sau, în cazul organismelor publice, din diferite tipuri de subvenții), al căror preț (și anume prețul timpului de emisie pe care organismul de radiodifuziune îl facturează persoanei care își face publicitate) depinde în special de numărul estimat al telespectatorilor. Creșterea potențială a numărului de telespectatori care rezultă din faptul că emisiunea organismului de radiodifuziune poate fi recepționată și în camerele de hotel are, așadar, o influență pozitivă, deși redusă în practică, asupra veniturilor organismului de radiodifuziune. Prin urmare, nu se poate susține că organismele de radiodifuziune nu participă în niciun fel la beneficiile economice obținute din posibilitatea de a avea acces la emisiunile de televiziune în camerele de hotel [18].

17 — A se vedea punctul 30 din prezentele concluzii.

18 — Situația este diferită în cazul organismelor de radiodifuziune de emisiuni cu plată, care au totuși posibilitatea de a decide cu cine și în ce condiții încheie contracte privind difuzarea emisiunilor lor. Prin urmare, acestea pot să nu le pună la dispoziția hotelurilor decât prin plata unui preț pe care îl consideră satisfăcător.

43. În sfârșit, în ceea ce privește efectul pe care îl exercită prezența unor televizoare în camere asupra nivelului hotelului, aspect asupra căruia a insistat mult reclamanta din litigiul principal, este necesar să se arate că acest serviciu este atât de răspândit astăzi încât nu mai este rezervat hotelurilor de categorie superioară. Cu alte cuvinte, oferirea accesului la emisiunile de televiziune în camere este o condiție practic indispensabilă pentru a exploata un hotel de categorie medie sau superioară.

44. Or, articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/15 nu conferă pur și simplu organismelor de radiodifuziune un drept de remunerație, precum cel prevăzut de exemplu la articolul 8 alineatul (2) din această directivă, ci și un drept exclusiv de a interzice sau de a autoriza comunicarea publică a emisiunilor lor. Aceasta înseamnă că organismele de radiodifuziune au dreptul de a se opune ca o anumită persoană să comunice publicului emisiunile lor. A considera că acest drept cuprinde de asemenea în domeniul său de aplicare accesul la emisiuni în camere ar însemna să se recunoască organismelor de radiodifuziune posibilitatea de a decide dacă o persoană poate sau nu poate furniza servicii hoteliere. Dacă semnatarii Convenției de la Roma au urmărit efectiv să permită organismelor de radiodifuziune interzicerea organizării unor difuzări publice și cu plată a emisiunilor lor, în mod cert aceștia nu au avut drept obiectiv să le confere dreptul de a decide cu privire la posibilitatea sau la lipsa posibilității altor persoane de a exercita alte tipuri de activități în cadrul cărora accesul la emisiunile de televiziune nu prezintă decât un caracter accesoriu [19]. Prin urmare, interpretarea acestei dispoziții pe care o propune reclamanta din litigiul principal ar fi evident contrară obiectivelor Convenției de la Roma și, așadar, și intenției legiuitorului Uniunii.

45. În sfârșit, reclamanta din litigiul principal arată că dreptul organismelor de radiodifuziune de a decide cu privire la comunicarea publică a emisiunilor lor trebuie să facă obiectul aceleiași protecții cu aceea de care alte persoane ce beneficiază de protecția dreptului de autor se prevalează în temeiul articolului 3 din Directiva 2001/29 în cadrul comunicării publice. Acest argument este, în opinia noastră, lipsit de relevanță.

46. Contrar afirmației reclamantei din litigiul principal, nu este incoerent ca aceeași formă de exploatare să fie supusă unor reglementări diferite după cum aceasta privește emisiuni ale unor organismelor de radiodifuziune sau alte elemente protejate de dreptul de autor. Această diferență decurge din chiar reglementările care se aplică acestor elemente de protecție distincte. Astfel cum au arătat în mod întemeiat ceilalți participanți la prezenta procedură, emisiunile organismelor de radiodifuziune, în măsura în care intră sub incidența drepturilor conexe, sunt supuse exclusiv, în cadrul comunicării publice, și spre deosebire de operele care beneficiază de protecția completă a dreptului de autor, unei protecții care se limitează la situațiile de comunicare în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare. Niciun element nu indică, așadar, că trebuie să se asimileze nivelul de protecție a dreptului organismelor de radiodifuziune, în ceea ce privește comunicarea publică a emisiunilor lor, cu nivelul de protecție aplicabil altor elemente protejate prin dreptul de autor.

47. Prin urmare, este necesar să rezumăm analiza articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115, arătând că nici geneza și nici obiectivul acestei dispoziții și niciun alt aspect nu pledează în favoarea unei interpretări care să permită intrarea camerelor de hotel în sfera noțiunii de loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare.

19 — În cazul în care, precum în cauza principală, drepturile organismelor de radiodifuziune sunt exercitate de un organism de gestiune colectivă, scopul firesc este în general de a obține o remunerație pentru comunicarea publică. Aceasta nu schimbă cu nimic faptul că, în mod formal, organismele de radiodifuziune pot interzice o asemenea difuzare, ceea ce constituie de altfel obiectivul instituirii acestei dispoziții (a se vedea punctul 24 din prezentele concluzii și doctrina citată la nota de subsol 15).

Concluzie

48. Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena, Austria) după cum urmează:

„Articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale trebuie interpretat în sensul că instalarea unor receptoare în camerele de hotel și punerea la dispoziție prin intermediul acestora a unui semnal de televiziune sau de radio nu constituie o comunicare publică de emisiuni ale unor organisme de radiodifuziune televizată într-un loc accesibil publicului prin plata unei taxe de intrare în sensul acestei dispoziții.”